
Seljord kommune

PLAN FOR Å SIKRE EIT TRYGT OG GODT SKULEMILJØ I SELJORDSKULEN

Revidert 5. januar 2021

Innhold

Innleiing	3
Føremål.....	4
Overordna mål.....	4
Lokal plan for arbeid med eit trygt og godt skulemiljø.....	5
Arbeidet med å skape eit godt læringsmiljø.....	6
Skulehelsetenesta	11
Korleis avdekke om elevar har eit trygt og godt skulemiljø?	11
Barn sin rett til å bli høyrd	12
Vedlegg	13
Meldeskjema – Bekymring for skulemiljøet til ein eller fleire elevar	14
Prosedyre – aktivitetsplikt.....	15
Prosedyre for skjerpa aktivitetsplikt.....	17
Prosedyre for skuleeigar.....	18
Nyttige ressursar og materiell.....	19
Litteratur.....	20
Diverse materiell	22
Pedagogiske hjelpemiddel.....	24

Innleiing

Våren 2017 la Kunnskapsdepartementet fram prop. 57L (206-2017) "Endringar i opplæringslova og friskolelova (skulemiljø)". Proposisjonen bygde på tilrådingane i Djupedalutvalet NOU 2015:2 "Å høre til. Virkemidler for et trygt psykososialt skulemiljø". Forslaget til nytt regelverk er meint å styrkje rettane til elevar som blir mobba og deira foreldre, samt vere eit effektivt verkemiddel mot mobbing og dårlege skulemiljø.

Frå 1. august 2017 blei det vedteke eit nytt regelverk om skulemiljø. Alle elevar har rett til eit trygt og godt skulemiljø som fremmar helse, trivsel og læring. Det er elevane si eiga oppleving av korleis dei har det på skolen, som er avgjerande.

Skulen skal

- følgje med på at elevane har det trygt og godt på skolen
- gripe inn og stoppe det med ein gong, dersom det er mogleg
- seie frå til rektor
- undersøkje det som har skjedd
- lage ein plan med tiltak

Den lokale handlingsplanen er utarbeidd med verknad frå hausten 2017, revidert 2019 og 2020.

I kommuneplanen, overordna del, står fylgjande:

"Grunnskulen skal arbeide for å stimulere elevane til samfunnsengasjement, gje dei kunnskap, gode arbeidsvanar og god framferd."

Av handlingsplan for undervisningssektoren i Seljord kommune går det fram at:

"Skulen skal ivareta elevane sitt omsorgsbehov og sørge for at dei føler seg trygge på skulen."

Tiltak:

- Kvar skule skal ha ein plan for haldningsskapande arbeid.
- Elevane skal opparbeide forståing for andre menneske og ulikskapane skal vere ei styrke for skulemiljøet og samhandlinga.
- Skulane skal ha særskilte tiltak mot mobbing.
- Fysisk aktivitet skal vere ein del av eleven sin daglege skulegang.
- Den sosialpedagogiske funksjonen til skulen må ivaretakast.
- Skulemiljøet skal tilretteleggjast for elevar med ulike funksjonshemningar.

Føremål

Alle tilsette ved skulane har eit felles ansvar for å skape eit trygt, godt og inkluderande skulemiljø. Denne planen skal sikre at alle er kjent med pliktane og prosedyrane for å skape eit trygt og godt skulemiljø.

Målaruppe	Føremål med planen
Skuleeigar	Ivareta det overordna ansvaret med å sikre eit trygt og godt skulemiljø.
Skuleleiing	Bruke planen aktivt i det systematiske arbeidet med eit trygt og godt skulemiljø.
Lærarar, assistentar og andre som arbeider i skulen	Ha felles kunnskap om skulen sitt systematiske arbeid med eit trygt og godt miljø. Ha felles kunnskap om og tilnærming til korleis skulen jobbar i saker der elevar opplever å ikkje ha eit trygt og godt skulemiljø.
Føresette og elevar	Ha moglegheit til å sette seg inn i skulen sitt arbeid for eit trygt og godt miljø. Ha kjennskap til korleis skulen handsamar saker der elevar ikkje opplever å ha eit trygt og godt miljø.

Overordna mål

Alle elevar i grunnskulen i Seljord kommune skal oppleve eit trygt, godt og inkluderande skulemiljø

Grunnskulen i Seljord kommune legg vekt på:

- at vi arbeider kontinuerleg, langvarig og systematisk med elevane sitt skulemiljø
- at skulen, elevane og føresette samarbeider om det førebyggjande og haldningskapande arbeidet
- at tydeleg leiing er grunnleggjande for å førebyggje, avdekke og handtere krenkande ord og handlingar
- at alle tilsette ved skulen har handlingsplikt til å undersøke, varsle og gripe inn dersom dei får kunnskap eller mistanke om at ein elev blir utsett for krenkande åtferd.
- at vi lukkast i arbeidet vårt gjennom lokale tiltak og evne til kommunikasjon og samarbeid

Lokal plan for arbeid med eit trygt og godt skulemiljø

Haldningsskapande arbeid

Utdanningsdirektoratet, Udir, har utarbeidd materiell for heilskapleg arbeid med læringsmiljø. Materiellet gir konkrete forslag til arbeid, og omfattar følgjande område:

- God leiing, organisasjon og kultur for leiing på skulen
- Lærars evne til å leie klasser og grupper
- Positive relasjonar mellom elev og lærar
- Positive relasjonar og kultur for læring blant elevane
- Godt samarbeid mellom heim og skule

I tillegg kjem desse faktorane:

- Regler og regelhandheving
- Sosial kompetanse og læringsmiljø
- Haldning til mobbing
- Gjensidige forventningar mellom deltakarane i skulesamfunnet
- Fysisk miljø

Skulane skal ha skriftlege planar for arbeidet med haldningsskapande og førebyggjande arbeid. Tiltaka skal vere i tråd med forskingsbaserte tilrådingar, og må vere prega av systematikk, kontinuerleg innsats, dokumentasjon og evaluering.

Det er viktig at kvar einskild elev blir sett og verdsett av læraren. Ei klasse må ha ei vi-kjensle slik at alle føler seg trygge. Elevane må få trening i å løyse konflikhtar og å vere ulike og ueinige er lov. Lærarane må ta opp kva krenkande åtferd, utestenging og mobbing er, korleis dette skjer, korleis ein opplever å bli utsett for slikt, og at elevane som utsett andre for negativ åtferd og handlingar og sjølv tek skade av det.

Det er viktig å leggje vekt på at alle på skulen skal bry seg og seie ifrå når dei har mistanke eller merker mobbing!

Alle tilsette ved skulen har handlingsplikt! Det betyr at alle tilsette har plikt til å undersøke raskt, varsle rektor, og til å gripe inn.

Forventningar til læraren:

- Grunnleggjande respekt for elevane og deira eigenart
- Positive forventningar til elevane si læringsevne
- Rettferdig behandling av elevane

Arbeidet med å skape eit godt læringsmiljø

Alle partar i undervisningssektoren har eit ansvar for å utvikle eit godt læringsmiljø. Det gjeld kommunen som skuleeigar, administrativt nivå og ned til den enkelte skule.

Skuleeigar:	
Tiltak:	Føremål:
Kommunal forskrift om ordensregler	Overordna sikring av praksis
Samordning av arbeidet med § 9A	Kommunal plan og felles rutinar
Samordning av plan- og utviklingsarbeid	Felles praksis og utvikling for heile sektoren
Felles kompetansetiltak	Felles kompetanseplan
Manifest mot mobbing	Ansvarleggjere heile kommunen

Barnetrinnet:	
Tiltak :	Føremål:
Elevnivå	
Elevsamtalar der både fag og det sosiale er samtaleemne	Styrke relasjon, vite korleis eleven har det på skulen
Foreldresamtalar der både fag og det sosiale er samtaleemne	Styrke samarbeid mellom heim og skule. Samtale om sosial og fagleg situasjon
Samtalar med sosiallærar og/eller helsesøster	Kartleggje korleis elevane har det. Ekstra oppfølging av elevar som har behov
Klassenivå	
Klassesamtalar /klasse møte om korleis vi skal vere mot kvarandre på skulen og på skulevegen	Involvere og ansvarleggjere elevane, styrke fellesskapet i ei klasse
Ordensreglement og handheving av reglar blir gjennomgått	Sikre lik forståing, involvere elevane i utforming

Klassene lager klassereglar som blir hengt opp i klasserommet	Involvere og ansvarleggjere elevane. Bevisstgjere elevane på eit felles ansvar for trivsel og tryggleik
Morgonsamling	Styrke fellesskapet
Lærar skal vere til stades i klasserommet medan elevane et. Høgtlesing eller samtale	Danning gjennom gode måltidsrutinar. Trivsel og samhald gjennom felles opplevingar
Bruk av ulike verktøy, som: Psykologisk førstehjelp-ei hjelp til korleis ein skal meistre følelsar. For 4. klasse Steg for steg 1.-4.kl Kjetil og Kjartans tips mot mobbing 5.- 7. kl. ART (Agression Replacement Training)	Bruke pedagogiske hjelpemiddel i arbeidet med å bevisstgjere elevane Mål å utvikle sosial kompetanse, sosiale haldningar og ferdigheiter.
Trivselsprogrammet. Organisert fysisk aktivitet og bruk av trivselseiarar	Få med alle, ansvarleggjere elevar. Leggje til rette for inkluderande aktivitet i friminutta
Bruk av relevant litteratur til høgtlesing	Utgangspunkt for samtaler og refleksjon
Uteskule/ naturen som læringsarena	Samhandling og samarbeid. Fysisk aktivitet, meistring og fellesskap
Sosiale aktivitetar i klassene i regi av foreldra, som heimegrupper, turar, kveldsarrangement o.l	Styrke fellesskapet, involvere foreldra
Leirskule for 7.klasse	Alle 7.klassingane i kommunen reiser saman. Styrke sosiale band før u-skulen
Skulenivå	
Ordensreglement og handheving av reglar blir drøfta kvart år i SU	Lov og lokal forskrift
FAU og SU blir kvart år informert om skulen sitt arbeid med eit godt læringsmiljø	§ 9a-6.Informasjonsplikt og uttalerett
Felles praktisering og handheving av ordensreglar	Lik og konsekvent praksis gir tryggleik
"Plan for å sikre eit godt psykososialt skulemiljø" er på saklista kvar haust i elevråd	Halde planen levande, sikre engasjement hos alle partar
Gode inspeksjonsrutinar	For å sikre eit godt psykososialt miljø
Elevundersøking for 5.-7. klasse.	Resultata blir drøfta på samråding. Tiltak og endringsarbeid blir iverksett
Foreldremøte med ulike tema knytt til utvikling av eit godt læringsmiljø ved skulen	Engasjere, involvere og ansvarleggjere føresette

Ulike aktivitetar, trivselstiltak og program på tvers av klassene, som juleverkstad, fagdagar, aktivitetsdagar, idrettsdag, lesevake, joletreffest, SOS-dagen, musikal, årstidsturar etter årsplan, kantineordning m.m. <i>Steg for steg, ART</i>	Styrke fellesskapet på tvers av klasser. Auka trivsel. Inkludering
Plan for overgangar barnehage-barneskule – ungdomsskule. Ulike aktivitetar og besøk	Sikre gode overgangar, skape tryggleik. Sikre at barn med spesielle behov blir følgd opp
Fadderordning for nye 1. klassingar	Skape tryggleik i overgangen. Ansvarleggjere eldre elevar
Elevkveld.	Alle 7.klassingar i kommunen blir invitert. Styrke sosiale band før leirskule og ungdomsskule
Drøfting i personalet om elevar, trivsel og psykososiale tilhøve skal skje ved oppstart av skuleåret og i januar + ved behov	Sikre at skulen tek raskt tak i ting og fylgjer opp
Skulemiljøtemaet er jamleg oppe til drøfting på samråding der alle lærarane deltek	Sikre at skulen tek raskt tak i ting og fylgjer opp
Felles standard for klasseleing	Tydeleg struktur som stiller krav til elevane si faglege og sosiale læring skaper betre fagleg og sosialt læringsmiljø
TPO-teamet drøfter elevar ein er bekymra for, både fagleg og sosialt	Sikre at skulen tek raskt tak i ting og fylgjer opp
Manifest mot mobbing, Udir	Kampanje ein g. pr. år. Intensivt fokus
Kompetanseheving om psykososiale tema, ulike program og liknande (t.d. ART, agression replacement training).	Alle i personalet må ha god kompetanse og forståing av temaet, tiltak, bruk av program og verktøy m.m

Ungdomstrinnet:	
Tiltak :	Føremål:
Elevnivå:	
Elevsamtaler med klassestyrar	Styrke relasjon, vite korleis eleven har det på skulen
Foreldresamtaler med klassestyrar	Styrke samarbeid mellom heim og skule. Samtale om sosial og fagleg situasjon
Samtale med sosiallærer og/eller helsesyster	Kartlegge korleis elevane har det. Ekstra oppfølging av elevar som er i ein problemsituasjon
Oppstartsrutinar	Alle elevane skal bli sett, skape godt miljø, tryggleik og trivsel i nye klasser
Klassenivå:	
Klassesamtaler /klasse møte om korleis vi skal vere mot kvarandre på skulen og på skulevegen	Involvere og ansvarleggjere elevane, styrke fellesskapet i ei klasse
Ordensreglement og handheving av reglar blir gjennomgått i klassa	Sikre lik forståing, involvere elevane i utforming
ART-trening (Agression Replacement Training)	Styrke sosiale ferdigheiter
Klassetur i 10.klasse	Styrke fellesskapet gjennom felles opplegg og opplevingar
Skulenivå:	
Ordensreglement og handheving av reglar blir drøfta kvart år i SU	Lov og lokal forskrift
FAU og SU blir kvart år informert om skulen sitt arbeid med eit godt læringsmiljø	§ 9a-6.Informasjonsplikt og uttalerett
Felles praktisering og handheving av ordensreglar	Lik og konsekvent praksis gir tryggleik
"Plan for å sikre eit godt psykososialt skulemiljø" er på saklista kvar haust i elevråd	Halde planen levande, sikre engasjement hos alle partar
Gode inspeksjonsrutinar	For å sikre eit godt psykososialt miljø
"FRI" Rollespel knytt til gruppepress	Rollespel som metode for identifikasjon og auka forståing
Kantineordning kvart matfri	Styrke fellesskapet, auke trivsel, trene på god bordskikk, ete sunt

Aktivitetshjul for friminutta	Legge til rette for inkluderande aktivitetar i friminutta, auke trivsel og sosial samhandling. Få med alle, ansvarleggjere elevar.
Aktivitetsdagar (turar, turneringar, dansedag, vinterball)	Skape gode relasjonar, trivsel, vere saman utanfor klasserommet
Grupper i valfag på tvers av klasser	Skape arena for at elevar på ulike trinn blir godt kjende med kvarandre
Elevundersøkinga på alle trinn	Hente Informasjon for vidare arbeid
Open skule	Styrke fellesskapet
Sterk og Klar	Styrke foreldreinvolvering for å skape gode rammer for ungdommane
Engasjere elevrådet i arbeidet med eit trygt, godt og inkluderande miljø	Skape elevengasjement og ungdommar som er medvitne skulemiljøet
Drøfte sosial og fagleg utvikling hjå alle elevar	Ha temaet kontinuerleg oppe for å fange opp bekymringar
Felles standard for klasseleiing	Skape gode rammer for læring på skulen
Undervisning skjer i hovudsak i ein klasesituasjon	Legge til rette for eit inkluderande skulemiljø
Strukturert og systematisk observasjon	Få større og betre heilskapsbilete av ein ev problemsituasjon i kartleggingsfase

Skulehelsetenesta

I Handlingsplanen for undervisningssektoren 2.1.4 står fylgjande:

"For å kunne imøtekome samansette hjelpebehov hos einskilde barn og unge, må ein tilretteleggje tverretatlege og tverrfaglege tiltak.

Tiltak: Det må skje ei utviding av samarbeidet mellom skulen og helsetenesta slik at skulehelsetenesta får ein sterkare preventiv funksjon".

Seljord kommune har etablert eit barne- og ungdomsteam som er sett saman av representantar frå helsestasjonen, skulehelsetenesta, psykisk helse, fysioterapi, kommunepsykolog, lege, barnehage og skule. Andre fagpersonar kan kallast inn etter behov. Målsetting: Teamet skal gjennom rettleiing hjelpe foreldre til å skape trygge rammer for barns oppvekst og utvikling

Skulehelsetenesta består av helsesøster. Skulehelsetenesta arbeider med elevens trivsel og skulemiljø, og tek del i det tverrfaglege samarbeidet med skulen. Skulehelsetenesta tilbyr også helseundersøkingar og vaksinerings til elevane.

Det er sett av fast kontortid ved alle skulane.

Korleis avdekke om elevar har eit trygt og godt skulemiljø?

- Årleg gjennomføring av elevundersøkinga for 7. og 10.trinn
- Skulen kan ved behov bruke andre relevante kartleggingar
- Elevsamtaler
- Foreldresamtaler
- Vakt- og tilsynsordningar.
- Undersøkingar og observasjonar for å skaffe informasjon
- Varsling/meldingsrutinar

Barn sin rett til å bli høyrd

Alle barn, uavhengig av alder, språk og funksjonsnivå, har rett til å bli høyrd i saker som gjeld dei. Barn skal som regel høyrast fyrst eller tidleg i sakshandsaminga. Samtale med barn skal vera prega av openheit, vera barnevenlege, basert på respekt og vera informative.

Kvar skal vi høyre barn?

- Barn skal høyrast i tryggje og skjerma omgjevnader.
- Det skal settast av nok tid til å høyre barnet.
- Ut i frå tema, tid og alder skal det vurderast om barn skal høyrast aleine eller saman med føresette.

Korleis skal vi høyre barn?

- Barn skal bli opplyst om kven som for vite det dei fortel.
- Barn skal bli opplyst om kva saka gjeld i samsvar med deira alder og utvikling.
- Barn har rett, men ikkje plikt til å uttale seg.
- Barn skal bli opplyst om kva som blir utfallet av saka.
- Barn skal få uttale seg fritt. Det skal ikkje leggjast føringar eller stillast leiande spørsmål.

Kven skal høyre barn?

- Barn skal i utgangspunktet høyrast av nokon dei har ein relasjon til og kjenner seg trygge på.
- I særleg sensitive saker bør barn høyrast av noko som har spesiell kompetanse eller erfaring med å høyre barn.

Kva for vekt skal vi legge til barn sine synspunkt?

- Barn sine synspunkt skal vektas i samsvar med alder og utviklingsnivå.
- Barn sine synspunkt skal alltid telje.
- Styrken i barnet sine ynskjer/uttaler skal takast omsyn til.

Vedlegg

Seljord kommune har utarbeidd formelle prosedyrar for arbeidet med kapittel 9A i Opplæringslova. Dette for å sikre at saker blir handtert i samsvar med loven og for at den enkelte tilsette, elev eller føresette skal kjenne til kva for rutinar skulen arbeider etter for å realisere eleven sin rett til eit trygt og godt skulemiljø.

Oversikt prosedyrar, rutinar og skjema

1. Meldeskjema – Bekymring for skulemiljøet til ein eller fleire elevar
2. Prosedyre – aktivitetsplikt.
3. Melding til Fylkesmannen.
4. Prosedyre for skjerpa aktivitetsplikt.
5. Prosedyre for skuleeigar.

Seljord kommune

Meldeskjema – Bekymring for skulemiljøet til ein eller fleire elevar

Unntatt offentlegheit jf. §13 i Offentleglova og §13 i Forvaltningslova

Til rektor ved _____ skule

Namn på elev:	Klasse:	
Namn på andre som ev. er involvert:	Klasse:	
Namn på meldar:	Dato:	Stilling:

Aktuelle medarbeidarar/tilsette/andre som er informerte om bekymring/uro:

Namn:	
-------	--

Bakgrunn for bekymringa:

Er bekymringa drøfta med eleven/elevane det gjeld?

Underskrift/namn til den som har fylt ut meldinga:

Dato

Rektor har ansvar for at meldinga blir arkivert og at kommunalsjef for oppvekst blir orientert i alvorlege saker eller dersom saka involverer ein tilsett.

Prosedyre – aktivitetsplikt.

Elevens namn og fødselsår:

Aktivitetsplikt:

1. Kva problem tiltaka skal løyse?	
2. Er elevens beste vurdert – korleis, kven er spurd? Korleis er vurderingane lagt vekt på?	
3. Kva tiltak skulen har planlagt?	
4. Når skal tiltaka gjennomførast?	
5. Er eleven høyrd? Legg ved dokumentasjon.	
6. Kven er ansvarleg for gjennomføring av tiltaka?	
7. Når skal tiltaka evaluerast? NB. Kvart tiltak skal evaluerast separat.	
8. Oppfølging for å sjekke ut at eleven har eit trygt og godt skulemiljø	

*Dersom ein elev ikkje har eit trygt og godt skulemiljø, kan eleven eller foreldra melde saka til Statsforvaltaren **etter** at saka er teken opp med rektor og **tidlegast ei veke** etter at saka er tatt opp med rektor. Kjem Statsforvaltaren til at skulen ikkje har oppfylt aktivitetsplikta kan Statsforvaltaren fatte vedtak om kva skulen skal gjere for å sørge for at eleven får eit trygt og godt skulemiljø.*

Med helsing

Rektor NN

Føresette har lese aktivitetsplanen dato/sign. : _____

Melding til Statsforvaltaren i Vestfold og Telemark

Forslag til korleis du som forelder kan melde ei sak til statsforvaltaren

Til Statsforvaltaren i Vestfold og Telemark

Dato:.....

Bakgrunn for saka

Kvifor klagar du?

Skulen har ikkje oppfylt aktivitetsplikta sjølv om eg/eleven har bede om det.

- Eg er ikkje nøgd med dei tiltaka skulen vil setje i gang.
- Skulen gjennomfører ikkje tiltaka som avtalt.
- Andre årsaker.

Eg er ikkje nøgd med skulen sine tiltak fordi

.....
.....
.....
.....

Kva for tiltak meiner du vil hjelpe?

Dersom du har forslag til andre tiltak som vil hjelpe, kan du gjere greie for dei her. Ver konkret! Du treng ikkje foreslå noko. Den personen som behandlar klagen, må lytte til det du ber om.

Eg/vi meiner skulen bør

.....
.....
.....
.....

Kva seier lova?

Opplæringslova gir alle elevar ein individuell rett til eit trygt og godt skulemiljø som fremjar helse, trivsel og læring.

Eleven si eiga oppfatning av det psykososiale miljøet avgjer om eleven sin rett er oppfylt eller ikkje. Skulen har plikt til å oppfylle eleven sin rett til eit godt psykososialt miljø. Rektor har ansvaret for den daglege oppfølginga av dette.

Helsing

Kopi til statsforvaltaren i ditt fylke.

Kontaktinformasjon finn du på <https://www.fylkesmannen.no/vestfold-og-telemark/>

Prosedyre for skjerpa aktivitetsplikt

Skjerpa aktivitetsplikt dersom ein som arbeider på skulen, krenker ein elev

Tema: Aktivitetsplikt ved kunnskap eller mistanke om at ein elev blir utsett for krenkjande ord eller handlingar som mobbing, diskriminering, vald, rasisme eller utestenging

Kven: Alle tilsette

Handling: Alle som får kunnskap eller mistanke om at ein elev er utsett for krenkjande ord eller handlingar skal

- Varsle skulen si leiing snarast ved å informere rektor eller ansvarleg representant for leiinga om hendinga, og registrere ho på eige skjema. Skjema skal leverast til rektor eller ansvarleg representant for leiinga.
- Varsle skuleeigar snarast dersom det er ein i leiinga ved skulen som står bak krenkinga.

Rektor skal:

- Undersøkje saka snarast, og om mogleg gripe inn og stoppe nemnde aktivitet
- Varsle skuleeigar snarast.

Prosedyre for skuleeigar

Tema: Skuleeigar sitt forsvarlege system for at krava i lov og forskrifter blir oppfylte

Kven: Kommunalsjef skule og oppvekst/rådmann

Kva: "Kommunen skal ha eit forsvarleg system for vurdering av om krava i opplæringslova og forskriftene til lova blir oppfylte." Opplæringslova § 13-10, 2.ledd.

Handling: Skuleeigar skal

- Gå gjennom system for vurdering § 13-10 med skuleleiarane ved starten av året, januar, jf. årshjul
- Gjennomgå dei ulike prosedyredokumenta for kap. 9a ved starten av skuleåret, jf. årshjul
- Få kopi av utfylte varslings skjema som kjem inn og tiltaksplanar som skulen utarbeider fortløpande gjennom skuleåret
- Vurdere skuleleiar si handtering av kap. 9a-4/9a-5 ev. påleggje rektor å gjere justeringar i høve det som er gjort
- Leggje fram informasjonen korleis skulane arbeider med kap. 9a for politisk utval (formannskapet) i samband med tilstandsrapportering kvart år

Nyttige ressursar og materiell

Nettressursar:

Arbeid mot mobbing.

Rettleiar for tilsette og leiarar i grunnskulen. Utdanningsdirektoratet 2011
http://www.udir.no/Upload/Laringsmiljo/5/Arbeid_mot_mobbing_rettleiar_nn.pdf?epslanguage=no

Arbeid mot mobbing: <https://www.udir.no/nullmobbing/>

Informasjon til foreldre:

<https://www.udir.no/nullmobbing/>

Barneombudet: www.barneombudet.no

Læringsmiljøsentret: <http://laringsmiljosenteret.uis.no/>

Digital mobbing - Tips og ressurser fra medietilsynet:

<http://www.medietilsynet.no/no/Trygg-bruk/Tema/Digital-mobbing/>

Elevsiden: <http://www.elevsiden.no/atferd/1098241472>

Verktøykassen - litteraturside:

<http://verktoykasse.tromsokolen.no/index.php?parID=43&pageID=127&page=Barnelitteratur>

Bibliotekside med litteratur om mobbing:

<http://www.bibliotek.info/index.php?cat=20723&emne=Mobbing&&finbibid=136>

Litteratur

Faglitteratur:

- Antonsen, T. E. & Ertesvag, S.K. (2010): Godt læringsmiljø og læring gjennom skolebaserte tiltak? *Spesialpedagogikk*, 3, 31-44
- Auestad, G. (2011): Ny teknologi iV en utvidelse av mobbingen? I Midthassel, U. V., Bru, E., Ertesvag, S. K. & Roland, E. (red.). *Sosiale og emosjonelle vansker: barnehagens og skolens møte med sårbare barn og unge*. s. 113-131. Oslo: Universitetsforlaget.
- Befring, E., Frones, I. & Sorlie, M-A. (red.) (2010): Sårbare unge. Nye perspektiver og tilnærminger. Oslo: Gyldendal Akademisk.
- Borgersrud, H. S. (2009): Hvordan opplever jenter mobbing? *Spesialpedagogikk*, nr. 4 (2009) s. 4-11
- Dalbakk, J.A. (2011): Mobbing i skolen: en litteraturgjennomgang av eksisterende forskning, og undersøkelse av skolens tiltak for å bekjempe og forebygge mobbing. Masteroppgave. Tromsø: Universitetet i Tromsø
- Flack, T (2010): Innsikt: Et sosialanalytisk verktøy for avdekking av skjult mobbing. Stavanger, Senter for atferdsforskning, Universitetet i Stavanger.
- Gulbrandsen, Jorun: "Er skolen for Kari eller Ronny"
- Gulbrandsen, Jorun: "Tro meg da!" Mobbeofrenes egne historier og hvordan konflikt i skolen påvirker hjemmene.
- Isdal, Per m.f.: "Vold i skolen".
- Johnsen, G. H. (2010): Nettbasert veiledning som bidrag til avlæring og forebygging av mobbing i skolen *Skolepsykologi*. nr. 3 (2010) s. 3-11
- Husveg, I. (2012): "Er skolens mobbedefinisjoner gode nok for å fange opp alle sider ved mobbing mellom elever?" Masteroppgave. Stavanger, Universitetet i Stavanger.
- Kristensen, Monica Karen: "Klasseledelse". K.U.F.: "Elevrådet sin ideperm mot mobbing".
- Kvarme, Lisbeth Gravdal (2012): Effekten av anti-mobbetiltak på skolebarn. *Barn, Arg.* 30, nr. 3 (2012) s.39-55
- Larson, Eva: "Mobbet, det har vi ikke merket".
- Lund, I. (2012): "Mobbing i barnehagen - fleip eller fakta?" *Barnehagefolk*. nr. 1 s. 88-91
- Lodding, B. og N. Vibe (2010): "Hvis noen forteller om mobbing". Utdypende undersøkelse av funn i Elevundersøkelsen om mobbing, urettferdig behandling og diskriminering. *Rapport 48/2010*. Oslo, NIFU
- Midthassel, U. V. & Roland, E. (2011): Zero - et program mot mobbing.

Midthassel, U. V., Bru, E., Ertesvag, S. K. & Roland, E. (red.): Tidlig intervensjon og systemrettet arbeid for et godt laringsmiljø., s.107-124. Oslo: Universitetsforlaget.

Nergaard, Kari (2011): Mobbing i barnehagen. *Spesialpedagogikk nr. 10 (2011)* s. 31-34, 36-40

Narboe, Jens (2011): "I 8. klasse er du villig til å gå over lik": Unge jenters beskrivelse av aggresjon, trakassering og mobbing på internett. *Tidsskrift for psykisk helsearbeid, nr.1, s. 15-23*

Ogden, T. (2009): Sosial kompetanse og problematferd i skolen. 2.utg. Oslo : Gyldendal Akademisk

Olweus, D. (2009): Mobbing i skolen - fakta og tiltak

Klepp, K.I og L. Edvard Aaro (red.): Ungdom, livsstil og helsefremmende arbeid. 3.utg. Oslo: Gyldendal Akademisk. s. [346]-359

Roland, E. G.(2012): Mobbing og tidlig innsats - har programmer mot mobbing best effekt på barnetrinnet? *Tidlig innsats - bedre laring for alle? Cappelen Damm Akademisk, s. 135-152*

Roland, E. & Auestad, G. (2009): Seksuell orientering og mobbing. Stavanger, Senter for atferdsforskning.

Ruud, Ellen Birgitte (2010): Barn som blir avvist og ignorert i lek. *Spesialpedagogikk, nr. 10 s.37-49*

Sandstrak, Jorun (red.) (2012): *Voksne skaper vennskap : arbeid med inkluderende miljøer i skolen.* Oslo : Kommuneforlaget

Skaalvik, E.M. & Skaalvik, S. (2009) Elevenes opplevelse av skolen. *Spesialpedagogikk, nr. 8 s. 36-47*

Slåtten, H., Anderssen, N., & Holsen, I. (2009): Nei til "homo!" og "hore!" i ungdomskulen : Lærarrettleiing om førebygging og handtering av kjønnsrelatert mobbing, homofobisk erting og seksuell trakassering. *Hemil-rapport nr 2. Bergen, Hemilsenteret, Universitetet i Bergen.*

Strand, Nina (2013): Når barn blir fritt vilt. *Tidsskrift for Norsk psykologforening Vol. 50, nr. 3 , s.218-225*

Visser, Coert (2010): Blikk for løsninger. I: *Magasinet voksne for barn. nr. 4 , s. 12-16*

Wahlstrom, Gunilla O.: "Konflikthåndtering". Metodebok for pedagoger

Welstad, Trond (2011): Om mobbing, juss og følelser I: *Bedre skole, nr. 3, s. 63-65*

Litteratur for barn og unge:

Bergstrøm, Gunilla: Albert og udyret. Cappelen 1983
Bergstrøm, Gunilla: Hvem kan redde Albert Åberg? 1977
Bringsværd, Tor Åge: Karsten liker å danse. Cappelen 2001
Bringsværd, Tor Åge: Ruffen – Sjørømen som ikke kunne svømme. 2012
Brønne, Trond: Petter og månen. Gyldendal Tiden 1988
Bøttinger, Tone Lie: Min storebror apen. Aschehoug 2001
De Bodem, Ann: Det er alltid meg de skal ta. Egmont 1999
Eriksen, Endre Lund: Pitbull-Terje går amok, Aschehoug 2002
Færden, Else: Den stygge drageungen. Cappelen 1992
Hagerup, Hilde: Bølgebiter, 1998
Klefelt, Lena: Otto og Joppa. Bokklubbens barn 1998
Jenseg, Grete Randsborg: Pippi, snart tretten, Gyldendal 2011
Kirkegaard, Ole Lund: Gummi-Tarzan, Gyldendal Tiden 1997
Newth, Mette Cecilie: Lille skrekk. Aschehoug 2005
Nilsson, Ulf: Den lille gutten og løven. Aschehoug 1994
Orvik, Anne Marie Bredvei: Onsdag klokken seks, Maria, Forlag: Lunde Forlag 1996
Romain, Trevor: Mobbing er feigt! Libretto cop.
Salvesen, Paul Leer: Fy Fabian. Barnas forlag 2001
Stenberg, Birgitta: Billy og sinte Lotta. Cappelen 1992
Saanum, Kari: Herr Alkabars nese. Gyldendal Tiden 1993
Svingen Arne: De tøffeste gutta. Gyldendal 2003
Torvund, Helge: Vivaldi. Magikon 2011
Wanblad, Mats: Lilleving. Cappelen 1996

Diverse materiell

Diverse materiell frå Læringsmiljøsentret:

<http://laringsmiljosenteret.uis.no/mobbing/veiledere-og-materiell/>

Digital verktøykasse mot mobbing. Tromsøskolen:

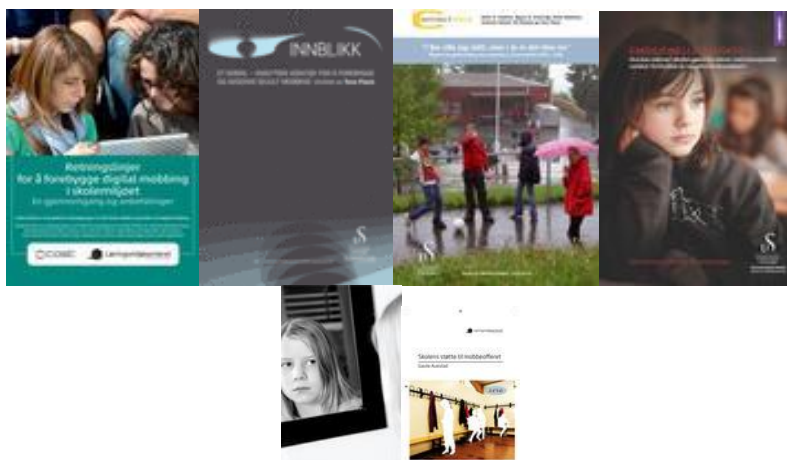
<http://verktoykasse.tromsokolen.no/index.php>

Retningslinjer for å forebygge digital mobbing i skolemiljøet:

<http://laringsmiljosenteret.uis.no/getfile.php/SAF/Til%20nedlast/Mobbing-veileder.pdf>

- Veileder til opplæringsloven kapittel 9a, Kunnskapsdepartementet
- Veilederen Arbeid mot mobbing, veileder for ansatte og ledere i grunnskolen. Utdanningsdirektoratet
- Instruks for felles nasjonalt tilsyn 2010, 2011 og 2012, Utdanningsdirektoratet
- Elevundersøkelsen 2011. Analyse av mobbing, uro og diskriminering, Utdanningsdirektoratet

- Nordahl, Thomas (2009): Materiell for helhetlig arbeid med læringsmiljøet. Publisert på Utdanningsdirektoratets hjemmeside

Pedagogiske hjelpemiddel

SAMTALESKJEMA TIL ELEV/ FORELDRESAMTALE

Til elever og føresette i klasse

Tenk gjennom spørsmåla og drøft dei saman. Skriv gjerne på arket. Ta arket med attende til samtaletimen.

TRIVSEL

1. Korleis har du det på skulen (i timen, i friminutta)?
2. Korleis har du det på skulevegen?

SKULEARBEID

1. Kva liker du å arbeide med på skulen?
2. Er det noko du synest du treng å arbeide spesielt med?
3. Er det noko du gruar deg for?

FRAMFERD

1. Korleis synest du elevane i klassa er mot kvarandre?
2. Er du ein god ven?
3. Held du nokon utanfor?
4. Hjelper du til slik at alle kan få arbeidsro?
5. Pratar du mykje i timane? Dersom ja, kva kan vi gjera med det?

LEKSER

1. Kor lang tid bruker du på leksene?
2. Når gjer du leksene?
3. Kva synest du om leksemengda - for lite/for mykje/passe?

SAMARBEID

1. Liker du å samarbeide med andre elever?
2. Kven liker du å samarbeide med?
3. Liker du gruppearbeid/temaarbeid?

ORDEN

1. Har du orden i bøkene dine?
2. Har du orden i skulesakene elles, pennal, ransel, hylle, pult?
3. Er du presis?

ANDRE" VIKTIGE" SAKER DE YNSKJER Å TA OPP?

ELEVSAMTALE

TEMAOMRÅDE:

Trivsel/mistrivsel, trygghet/utrygghet/ angst, glede/depresjon/kjensler, tillit/mistillit.

Læring og utvikling.

Bevisstgjøring av intelligensprofil (dei 8 intelligensane), personleg vekst, planlegging av framtida.

Generelle spørsmål til eleven:

Førebu minst to ting du har lyst til å snakke om.

SJØLVE SAMTALA.

Fortid: Kva hugsar du av

- a) hyggelege/gode opplevingar frå i fjor.
- b) mindre hyggelege hendingar
- c) kva lika du å gjera /kva var du flink til/kva var lett - **kvifor?**

Nåtid: Om skuledagen, lekser, arbeidsmåtar og innhald.

Kva går bra, kva liker du å gjera, kva liker du mindre, kva er vanskeleg - **kvifor?**

Om friminutta og skuleveg, om venner og nettverk.

Framtid: Kva gler du deg til, kva gruar du deg til?

Kva har du lyst til å lære, kva treng du hjelp til? Kven kan hjelpe deg med det? Kva kan du lære bort til andre?

Framtidsplanar?

Etablere avtaler: Kven gjer kva når

Referat frå samtale.

TIL ELEVEN.

Før du kjem til konferansetimen vil eg at du svarar på dette:

1. Kryss av i skjemaet.

A. Kva er eg flink til å jobbe med?

B. Kva vil eg øve meir på?

	A	B
1. Løse matematikkoppgåver		
2. Lese engelsk høgt i klassa		
3. Snakke engelsk		
4. Skrive norske tekstar/stilar		
5. Ta del i klassesiskusjonar		
6. Konsentrere meg og fylgje med i timane		
7. Ha orden og oversikt over lekser og skularbeid		
8. Skularbeidet heime		
9. Tek omsyn til dei andre i klassa		

2. Korleis trivest du på skulen og i klassa?

3. Kvifor er det viktig for deg å gå på skulen?

4. Tek du skularbeidet og korleis du er på skulen på alvor?

5. Kva gjer du for at skulekvardagen skal bli ok for dei andre?

6. Kva skulle du ynskje var annleis på skulen vår?

Kjenneteikn på erting og mobbing – grunnlag for samtale i klassa

Erting er den hyggelege og morosame sida av streken, medan mobbing er på den sida som gjer vondt.

Erting	Mobbing
ein gong / kortvarig	mange gonger / langvarig
ein mot ein/ like sterke	mange mot ein / overmakt
Tilfeldig	planlagt/ systematisk
Ufarleg	gjer skade
Ubevisst	bevisst
Sosialisering	isolering
Samhandling	utestenging

